

DNEVNA PRIPREMA ZA VJERONAČNI SAT

I. OPĆI PODATCI O VJERONAČNOM SATU

Škola: Osnovna škola

Razred: osmi

Vjeroučitelj: Anto Zubak

Nastavna cjelina: KATOLIČKA CRKVA I KRŠĆANSTVO U HRVATA

Nastavna tema: Društveni i vjerski život Hrvata u srednjem vijeku

Nastavna jedinica: Društveni i vjerski život Hrvata u srednjem vijeku

Ključni pojmovi: Zvonimirova zavjetnica, bratovštine, hrvatske biskupije, starohrvatske crkve

CILJ: učenik će prepoznati i vrijednovati ulogu Crkve i kralja Zvonimira u očuvanju kršćanstva, te opisati glavne odrednice društvenog i vjerskog života Hrvata u srednjem vijeku

ISHODI:

Obrazovni / *kognitivni*: Učenik će opisati ulogu vjernika u Hrvatskoj u srednjem vijeku; upoznati obećanje kralja Zvonimira danog papi Grguru VII. prilikom krunidbe; upoznati ciljeve, područja djelovanja i svrhu bratovština te vrijeme nastanka Splitske nadbiskupije i Zagrebačke biskupije.

Odgojni / *afektivni*: Učenik će se truditi oko odgovornosti za Crkvu i društvo i zauzetog uključivanja u ostvarenje dobra i brige za drugoga.

Djelatni / *funkcionalni ili psihomotorički*: Učenik vrednuje ulogu Crkve u Hrvatskoj te iskazuje stav poštovanja prema kralju Zvonimiru kao velikom promicatelju vjere i crkvene reforme u hrvatskom narodu. Učenik primjerom svjedoči vjernost katoličkoj Crkvi i narodu kroz riječi i djela.

Metodički sustav: Heuristički sustav

Oblici rada: frontalni, individualni i grupni

Aktivnosti učenika: razgovor, pisanje, slušanje, čitanje, izrada plakata ili panoa, iznošenje rezultata rada

Nastavne metode: molitva i molitveno izražavanje, demonstriranje, crtanje, usmeno izlaganje, razgovor, pisanje, slušanje, čitanje, pripovijedanje, opisivanje, objašnjavanje, izvještavanje, razgovor, diskusija, čitanje i rad na tekstu, stvaralačko izražavanje

Nastavna sredstva: tekst, udžbenik, riječ učitelja

Nastavna pomagala: ploča, kreda, bilježnica, olovka

Korelacija: *Hrvatski jezik*: jezična baština u Hrvata (razvoj hrvatskog jezika od Bašćanske ploče do danas – najvažniji pisani spomenici), zavičajni govor i narječje prema književnome jeziku.

Likovna kultura: Sakralna umjetnost u hrvatskoj baštini

Plan ploče:

DRUŠTVENI I VJERSKI ŽIVOT HRVATA U SREDNJEM VIJEKU

Pitanja za provjeru ishoda:

- ✓ Opiši ulogu Crkve i kralja Zvonimira u očuvanju kršćanstva
- ✓ Navedi glavne odrednice društvenog i vjerskog života Hrvata u srednjem vijeku
- ✓ Opiši ulogu vjernika u Hrvatskoj u srednjem vijeku
- ✓ Opiši obećanje kralja Zvonimira danog papi Grguru VII. prilikom krunidbe
- ✓ Navedi ciljeve, područja djelovanja i svrhu bratovština te vrijeme nastanka Splitske nadbiskupije i Zagrebačke biskupije.
- ✓ objasni važnost odgovornosti za Crkvu i društvo i zauzetog uključivanja u ostvarenje dobra i brige za drugoga.
- ✓ Vrednuj ulogu Crkve u Hrvatskoj
- ✓ Primjerom svjedoči vjernost katoličkoj Crkvi i narodu kroz riječi i djela.

Izvori za pripremanje nastavnika: - *Plan i program katoličkog vjeronauka u osnovnoj školi*, Hrvatska biskupska konferencija, Zagreb, 2003., Katekizam Katoličke Crkve, udžbenik za 8 razred *S Kristom u život*
Izvori za pripremanje učenika: udžbenik za 8 razred *S Kristom u život*

II. GLOBALNA STRUKTURA SATA: Heuristički sustav

1. Meditativno- molitveni početak
2. Najava teme
3. Otkrivanje i razumijevanje sadržaja
4. Sistematizacija
5. Aktualizacija
6. Molitveno- meditativni završetak

III. TIJEK SATA

1. Meditativno- molitveni početak

Molitva iz Ps 116

Ljubim Jahvu jer čuje vapaj molitve moje:
uho svoje prignu k meni u dan u koji ga zazvah.
Užeta smrti sapeše me, stegoše me zamke Podzemlja,
snašla me muka i tjeskoba.
Tada zazvah ime Jahvino:
"O Jahve, spasi život moj!"
Dobrostitv je Jahve i pravedan,
pun sućuti je Bog naš.
Hodit ću pred licem Jahvinim u zemlji živih.
Što da uzvratim Jahvi za sve što mi je učinio?
Uzet ću čašu spasenja i zazvat ću ime Jahvino.
Jahve, tvoj sam sluga,
tvoj sluga, sin sluškinje tvoje: ti si razriješio okove moje.
Tebi ću prinijeti žrtve zahvalne, zazvat ću ime Jahvino.
Izvršit ću Jahvi zavjete svoje pred svim pukom njegovim,
u predvorjima Doma Jahvina, posred tebe, Jeruzaleme!

2. Najava teme

Zamislite da imate važnu ulogu u upravljanju školom, županijom ili državom. Imate moć urediti je kako želite, donositi zakone, pravila....

Razmislite kroz nekoliko trenutaka i recite kako zamišljate sebe kao vladara, kako biste vladali, što bi vam bilo važno?

Sjećate se, prošlih smo sati spominjali neke vladare npr. kneza Branimira koji je svoju samostalnost i neovisnost osigurao tako da se okrenuo kojem papi? 7

Danas ćemo također upoznati jednog kralja koji isto u papi traži saveznika. To je kralj čije se ime nalazi na Bašćanskoj ploči?

Upoznat ćemo što su bratovštine i čemu služe i koje biskupije imaju vodeću ulogu u srednjem vijeku.

Otvorite udžbenik str. 88. i napišite naslov „Društveni i vjerski život Hrvata u srednjem vijeku“

O životu i stanju društva u srednjem vijeku učili ste već u 6. razredu. Kakav je bio život ljudi srednjeg vijeka?

3. Otkrivanje i razumijevanje sadržaja:

Učenicima predstavljam današnju temu prema udžbeniku.

Papa Grgur VII. pokreće sveobuhvatnu reformu. Kralj Zvonimir u papi vidi moćnog saveznika te svečano zaklinje se na vjernost Apostolskoj Stolici. U slavnim tekstu prisege nazvan Zvonimirova zavjernica kralj obećava da će dosljedno provoditi reformu, promicati pravdu, štititi dostojanstvo čovjeka. Brinuti se za siromašne i nezaštićene i očuvanje dostojanstva kršćanske zajednice. Braniti prava Crkve itd.

U brojnim hrvatskim gradovima vjernici stvaraju staleška udruženja nazvane bratovštine. Glavni su pokretači života na župama. Njeguju vrlo razvijenu socijalnu djelatnost. Zaslužni su za očuvanje hrvatskog jezika i kulture te vjerskih običaja.

Važnu ulogu u vjerskom i društvenom životu hrvatskog naroda imale su biskupije. Neke su sačuvane do danas, a neke su nestale. Splitska nadbiskupija 928. godine dobiva prvenstvo. 1094. godine ugarski kralj Ladislav, u želji da proširi svoju vlast na hrvatskom području, osniva Zagrebačku biskupiju i podvrgava mađarskoj crkvenoj pokrajini. Zagrebačka nadbiskupija postaje žarište vjerskog i društvenog života.

Crkva u Bosni svjedoči svoj rani nastanak. O osnutku Bosanske biskupije svjedoči sačuvani dokument iz 1088. godine. Kasnije u 13. stoljeću bosanski se biskup zajedno sa kaptolom seli u Đakovu. Na području Huma spominje se Trebinjska biskupija kao dio Dubrovačke metropolije. Postojala je i Duvanjska biskupija koji neki njeno postojanje stavljaju u doba antičkog kršćanstva.

4. Sistematizacija

Podjela i rad u skupinama. Učenici se dijele u tri skupine.

✓ Tekstovi za grupni rad - **Prilog 1.**

1. skupina: zavjernica kralja Zvonimira (simbol kruna i drago kamenje)
2. skupina: bratovštine (simbol ruke)
3. skupina: biskupije (simbol zgrada crkve)

Iznošenje i predstavljanje rezultata rada uz odgovaranje na 9 ključnih pitanja koja su potrebna za igru „križić-kružić“.

- Predstavnici skupina će ukratko izvjestiti o rezultatima rada. Skupine koje slušaju imaju zadatak prepoznati odgovor za ponuđena pitanja koja se nalaze na ploči, označiti ga u udžbeniku i po principu tko prvi, uzeti pitanje s ploče.

Nakon što sva pitanja nestanu s ploče, pročitat ćete pitanje koje ste uzeli, dati točan odgovor i pitanje vratiti na ploču u obliku kvadrata sa 9 polja (3x3) kako bi pripremili igru „križić – kružić“

- ✓ Pitanja za igru križić- kružić -**Prilog 2.**

5. Aktualizacija

Igra „Križić – kružić“ – igraju učenici podijeljeni u dvije skupine.

- Podijelit ćete se u dvije skupine, metodom „par-nepar“ birati tko će prvi igrati, druga skupina bira oznaku ili X☺

Pobjedničkoj ekipi i svima koji su aktivno sudjelovali u nastavi bit će dodijeljeni poticajni bodovi.

6. Molitveno- meditativni završetak

Zahvaljujemo ti, svemogući vječni Bože, na svim dobročinstvima tvojim, koji živiš i kraljuješ u vijeke vjekova. Amen. Bogu hvala i slava! Sve na slavu Božju!

I. KRITIČKI OSVRT

II. PRILOZI

- ✓ Tekstovi za grupni rad - Prilog 1.
- ✓ Pitanja za igru križić- kružić -Prilog 2.

KRALJ ZVONIMIR I ZVONIMIROVA ZAVJERNICA

1. SKUPINA

1. Proučite tekst zavjernice
2. Što ti se čini, tko je u našoj državi po načinu vladanja sličan kralju Zvonimiru, odnosno tko je zavrjedio naziv „sveti i dobri“.

Možete navesti samo zanimanje ili službu ako ne znate ime, upišite u „bisere“ koje ćete zaljepiti na krunu

3. Kratko pojasnite zašto tako mislite
4. Usporedite stanje i život srednjevijekovnog društva sa današnjim društvom u kojem živimo, koristeći se tekstom Zvonimirove zavjernice. Čemu danas treba posvetiti posebnu brigu?

Upišite u „bisere“ koje ćete zaljepiti na krunu

OSOBITO SE OSVRNITE NA:

- A vrijednost braka- mnogoženstvo, svećenici se žene, civilno sklapanje braka bez svećenika i crkve, kod kršćana, rastave... to je stanje SV
- B briga o siromašnima i nezaštićenima- ima li danas takvih u našem društvu, tko vodi brigu o njima, na koji način?
- C svećenici trebaju živjeti u skladu sa Crkvenim propisima !?

BRATOVŠTINE

2. SKUPINA

1. Prouči djelovanje bratovština iz udžbenika.
2. Na kojim su sve područjima u društvu djelovale bratovštine?
3. O kome su vodile posebnu brigu?
4. Za što su bratovštine posebno zaslužne?
5. Kakvo je danas stanje u društvu i Crkvi?
 - Tko vodi brigu o siromašnima?
 - tko se zalaže za gospodarski, kulturni i politički napredak župe, općine...države?
 - tko skrbi za siromašne i bolesne?
6. Čemu danas služe sindikati?
7. Koja je njihova svrha djelovanja?

-
-
- Sve podatke upišite na „plakat“. (Ruku)

BISKUPIJE

3. SKUPINA

1. Što su biskupije?
2. Zašto je važna 928. godina za Splitsku nadbiskupiju?
3. Kakav naslov ima Splitski nadbiskup?
4. Tko i koje godine osniva Zagrebačku biskupiju?
5. Kojoj biskupiji i kojoj nadbiskupiji mi pripadamo?
6. Tko upravlja našom biskupijom, a tko nadbiskupijom?
7. Od čega je biskupija sastavljena?
8. Kako se zove glavna crkva u biskupiji?
9. Kada je naša biskupija osnovana i tko je bio prvi biskup?
10. Tko je vrhovni poglavar Crkve danas?
11. Tko vodi Crkvu u Zvonimirovo vrijeme?

Sve podatke upiši na „plakat“ (crkvu)

1.

Što je želio
papa Grgur
VII. za
Crkvu?

2.

Navedi 3
prisege iz
Zvonimirove
zavjernice.

3.

Zašto su kralja
Zvonimira
nazvali
„svetim i
dobrim“
kraljem?

4.

Što su
bratovštine i
za što su
posebno
zaslužne?

5.

Čime su se
bratovštine
bavile, koji im
je bio
zadatak?

6.

Što su
staleška
udruženja?

7.

Zašto je 928.
godina važna
za Splitsku
nadbiskupiju?

8.

Kakav je
naslov nosio
Splitski
nadbiskup u
srednjem
vijeku?

9.

Tko i koje god.
osnovao ZG
biskupiju i pod
čiju ju je
crkvenu upravu
stavio?